

Назва навчальної дисципліни

Галузь знань

Спеціальність

Кількість кредитів

Шифр навчальної дисципліни

Прізвище, ім'я, по батькові викладача

Науковий ступінь

Вчене звання

Посада викладача

Контактний телефон викладача

Профайл викладача

Е-mail викладача

Розклад консультацій

Час проведення

Місце проведення

ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ШКІЛЬНА ГІГІЄНА

01 Освіта / Педагогіка

014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

4

ВК

Головатюк Людмила Михайлівна

кандидат біологічних наук

доцент

доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання

0987722220

http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/me/stryktyra/kaf_biologia/golovatyuk.pdf

liudmylam1@ukr.net

Очні консультації

14.40 – 17.00

43 ауд.

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» належить до вибіркового компоненту циклу професійної підготовки здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), метою якої є теоретична, практична і методична підготовка студентів до організації навчально-виховного процесу в школі, що дасть можливість забезпечити високу працездатність школярів, а також навчати добирати і організовувати заходи, які сприяють розширенню функціональних можливостей організму у віковому аспекті, протидії несприятливих факторів та збереженню здоров'я.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з особливостями життєдіяльності людського організму, який росте і розвивається;
- вивчення особливостей вікових періодів;
- ознайомлення з заходами профілактики захворювань дитячого організму;
- вивчення гігієнічних основ раціонального режиму дня учнів;
- вивчення гігієнічних вимог щодо здійснення навчально-виховного процесу в школі з метою збереження і зміцнення здоров'я школярів та забезпечення їх високої працездатності.

Навчальний контент

Теми лекцій	Теми практичних занять	Методи контролю	К-ть балів
Змістовий модуль I. Вікова фізіологія опорно-рухової та нервової систем			
Ріст і розвиток організму. Стан здоров'я дітей і підлітків.	Ріст і розвиток організму. Стан здоров'я дітей і підлітків.	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, колоквіум	20
Вікова фізіологія та гігієна опорно-рухової системи.	Оцінка фізичного розвитку за стоматоскопічними і соматометричними показниками.		
Вікова фізіологія та гігієна нервової системи.	Вікова фізіологія нервової системи. Профілактика захворювань.		

Вища нервова діяльність. Типи ВНД.	Вища нервова діяльність. Динамічні стереотипи у дітей. Профілактика втоми.		
Змістовий модуль II. Вікова фізіологія внутрішніх органів			
Вікова фізіологія та гігієна серцево-судинної системи	Оцінка діяльності серцево-судинної системи на дозоване фізичне навантаження.	Усне та письмове опитування, тестовий контроль	25
Вікова фізіологія та гігієна дихальної системи.	Оцінка діяльності дихальної системи на дозоване фізичне навантаження.		
Вікова фізіологія та гігієна травної системи. Гігієнічні основи харчування учнів.	Вікова фізіологія травлення. Гігієнічні основи харчування учнів. Профілактика захворювань.		
Вікова фізіологія виділення. Гігієна шкіри.	Вікова фізіологія виділення. Гігієна та профілактика захворювань шкіри.		
Вікова фізіологія та гігієна аналізаторів.	Оцінка діяльності зорового аналізатора. Профілактика короткозорості.		
Змістовий модуль III. Основи шкільної гігієни			
Гігієнічні вимоги до земельної ділянки та будинку школи	Гігієнічна оцінка земельної ділянки та будинку школи.	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, проєкти	15
Гігієнічні основи раціонального режиму дня учнів.	Гігієнічна оцінка режиму дня учня.		
Гігієнічні основи навчання учнів. Гігієнічне виховання.	Гігієнічна оцінка розкладу занять в школі.		
	.		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання			15
Підсумковий тест			25
Всього			100

Вивчення навчальної дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» дасть змогу здобувачу вищої освіти здобути та підсилити такі програмні компетентності та результати навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується комплексністю і невизначеністю умов та вимог
ЗК1	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
ЗК2	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК5	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК8	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні, діяти на основі етичних правил та академічної доброчесності.
ЗК12	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ФК6	Здатність оперувати поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями біології.
ФК7	Здатність розкривати загальну структуру біологічної науки на основі взаємозв'язку основних учень біології для характеристики живих систем

	різного рівня організації.
ФК8	Здатність використовувати поглиблені теоретичні та практичні знання, системні методології, міжнародні та професійні стандарти в області природничих наук.
ФК9	Здатність використовувати сучасні методи біологічних досліджень, інтерпретувати та використовувати їх результати в освітньому процесі.
ФК16	Здатність формувати в учнів ціннісне ставлення до збереження здоров'я та навколишнього середовища як основи сталого розвитку.

Формування програмних результатів

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
РН2	Вміти використовувати різноманітні ресурси для пошуку потрібної інформації, критично аналізувати й опрацьовувати інформацію з метою використання її у сфері професійної діяльності із дотриманням принципів академічної доброчесності.
РН8	Знати сучасну систему організації природи, закономірності будови, функціонування природних систем різного рівня з використанням сучасних методів біології, пояснювати їх роль для забезпечення сталого розвитку та раціонального природокористування.
РН9	Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки.
РН10	Уміти застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови і функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їх взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.
РН11	Знати біологічні механізми здоров'я людини та методологічні засади формування здорового способу життя та культури здоров'я особистості, застосовувати набуті вміння і навички у професійній діяльності з метою профілактики захворювань.

Пререквізити

Анатомія, біологія індивідуального розвитку, фізіологія людини.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контролю знань заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Літературні джерела

Базові

1. Антонік В.І., Антонік І.П., Андріанов В.Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури. Навчальний посібник. К.: «Професіонал», 2009. 336 с.
2. Маруненко, І. М., Неведомська Є.О., В. І. Бобрицька В.І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: курс лекцій К. : ВД "Професіонал", 2004. 480 с.
3. Подоляк-Шумило Н.Г., Познанський С.С. Шкільна гігієна: навч. посібник для пед. ін-тів. К: Вища школа, 1981. 176 с.
4. Старушенко Л.І. Анатомія та фізіологія людини. К.: Здоров'я, 2003. 336 с.
5. Хрипкова А.Г., Антропова М.В., Фарбер Д.А. Возрастная физиология и школьная гигиена М.: Просвещение, 1990. 90 с.

Допоміжні

1. Анатомія та фізіологія з патологією: підручник для студентів ВНЗ / за ред. Я.І. Федонюка, Л.С. Білика, Н.Х. Микули. 2-ге вид. Тернопіль : Укрмедкнига, 2002. 320 с.
2. Воробьева, Е. А., Губарь А.В., Сафьянникова Е.В. Анатомия и физиология: учебник для учащихся мед. и фарм. Училищ. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Медицина, 1981. 416 с.
3. Кучеров, І. С., Шабатура М.Н., Давиденко І.М. Фізіологія людини: навч. посібник для студентів. К. : Вища школа, 1981
4. Маруненко, І. М., Неведомська Є.О., Бобрицька В.І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: курс лекцій. К. : ВД "Професіонал", 2004. 248 с.
5. Людина: Навчальний посібник з анатомії та фізіології. наук. пер. з англ. Львів: БаК, 2012. 632 с.
6. Петришина, О. Л., Попова Є.П. Анатомія, фізіологія і гігієна дітей молодшого шкільного віку: навч. посібник для учнів педагогічних училищ К. : Вища школа, 1982. С. 122.
7. Сімчук С.Р., Онишкевич С.М. Анатомія людини Кременець: Кременецький ОКПК, 2001. 18 с.
8. Сімчук С.Р. Анатомія людини та основи біомеханіки фізичних вправ Кременець: Кременецький ОКПК, 2000. 21с.
9. Старушенко Л.І. Анатомія та фізіологія людини. К.: Здоров'я, 2003. 336 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Вікова фізіологія та шкільна гігієна. Режим доступу: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/9300/1/%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%84%D1%96%D0%B7%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%B3%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>